

Téma smrti v literatuře pro děti a mládež

Srdce

DE AMICIS, Edmondo

Příběh Enrica, žáčka italské základní školy, který si formou deníku zapisuje své každodenní zážitky.

Zázračná hodinka

Majerová, Marie

S láskou a porozuměním vypráví autorka o smutném dětství i o statečnosti, s jakou protagonisté povídek překonávají nepřízeň svého osudu.

Robinsonka

MAJEROVÁ, Marie

Starosti a problémy čtrnáctileté Bláži, která se po náhlé smrti své matky musí ujmout vlády nad domácností.

Malý Bobeš

PLEVA, Josef Věromír

Autobiografické vyprávění o příhodách malého chlapce, který na venkově objevuje svět.

Počkej, milá smrti

SUŠKOVÁ, Kateřina

Jak vysvětlit smrt malým dětem? Smrt nás většinou zaskočí nepřipravené, nevíme, jak o ní hovořit, přitom děti chtějí o smrti tolik vědět. Osou příběhu je stará lidová píseň přibližující pravdu o smrti věčným a současně poetickým způsobem.

Jak se rodí bráškové aneb Ze života předškoláka

PAŠTIKOVÁ, Jaroslava

Příběh o narození a smrti očima dítěte předškolního věku. Psychologický náhled do duše dítěte a jeho vnímání mezních životních situací. Kniha vhodná pro předčítání.

Jako v zrcadle, jen v hádance

GAARDER, Jostein

Dívka musí jen ležet v posteli, nesmí ven. Jednoho dne se však v pokojíku objeví anděl. Ten s ní vede zvláštní, téměř filozofické hovory. Povídají si o citech, pocitech, Bohu, o věcech pozemských i nadpřirozených, o životě lidském i o tom andělském.

Jedná se o náročnější dětskou knihu. Mohou ji číst jak starší, tak mladší děti. Některá témata budou patrně vyžadovat vysvětlení rodičů.

Dívka s pomeranči

GAARDER, Jostein

Svého otce poznává Georg až prostřednictvím dopisu, který dostane dlouho po jeho smrti. Láska a život jsou zde konfrontovány právě se smrtí.

Princezna z třešňového království

ZINNEROVÁ, Markéta

Vyprávění o malé holčičce chce dětem přiblížit tajemství smrti a znovuzrození v dalších generacích.

Mio, můj Mio

LINDGREN, Astrid

Vyprávění o krásných lidských vztazích a o tom, jak malý člověk překoná svůj strach a postaví se proti zlu.

Bratři Lví srdce

LINDGREN, Astrid

Krásný příběh o věrném přátelství a lásce, která zvítězí nad zradou, nenávistí a dokonce i smrtí, o odvážné touze lidí po svobodě a volnosti. Bratři Jonatán a Karel Lvové se dostanou do záhrobní země Nangijala, kterou se společnými silami, jako bratři Lví srdce, pokusí zachránit před tyranii hrozivé obludy Katly.

Myši patří do nebe

PROCHÁZKOVÁ, Iva

Na útěku před lišákem Bělobřichem zakopne Šupito o pivní zátku a zřítí se do propasti. Poté se v doprovodu dvou již mrtvých myších přátel dostane do nebe. Šupito moc nechápe, co se s ním stalo, nerozumí tomu, jak to v nebi chodí. Seznámí se s krokodýlem, setká se se svým kamarádem slepýšem a pak nečekaně narazí na samotného Bělobřicha. Je možné, aby se z nepřátel na život a na smrt stali v nebi kamarádi?

O smrti smrtící

Stalfelt, Pernilla

Může si člověk vzít do hrobu koně nebo mobil? Umí zmrzlina připomenout člověka, který zemřel? Co to znamená, když je vlajka na půl žerdi? Má strašidlo někdy ponožky? Je duše neviditelná? Každému někdy začne vrtat hlavou, co je to smrt...

Bílý tygr

ROŽNOVSKÁ, Lenka

Moderní bajka z lesnaté tajgy vypráví příběh o neúprosném zákonu přírody, který jinakost trestá smrtí.

Anna a Anička

ŠPINKOVÁ, Martina

Kniha vydaná hospicovým občanským sdružením Cesta domů je určena menším dětem a jejich rodičům, kteří se nesnaží ignorovat, že lidský život má kromě svého začátku také konec.

Kamzíkův velký skok

Rušar, Daniel

Malému kamzíkovi zahyne starší bráška. S maminčinou pomocí se kamzíček podaří s jeho smrtí vypořádat a přeskočí hlubokou propast strachu a zmatku směrem do budoucnosti. Cílem knihy je poskytnout dětem možnost, jak se vyrovnat se smrtí blízkého člověka prostřednictvím obrázkové knihy a zároveň dát rodičům návod, jak v jednoduchých krocích oznámit dětem tragickou událost.

Když Dinosaurům někdo umře

BROWN, Laurene Krasny

Obrázková knížka, která vysvětluje umírání.

Návštěva malé smrti

CROWTHER, Kitty

Nikdo vlastně neví, že smrt je malá roztomilá osůbka, která se moc trápí tím, že se jí lidé bojí a nechtějí s ní odejít. Až jednoho dne se vše změní, když si přijde pro holčičku Evelínu, která má z jejího příchodu radost.

Lenka a Nelka neboli AHA

FISCHEROVÁ, Daniela

O podivných vánocích pěti malých pacientů vypráví dvanáctiletá Lenka.

Dva týdny s královnou

GLEITZMAN, Morris

Dvanáctiletý australský kluk žálí na svého mladšího bratříčka, ale když zjistí, že bratr je těžce nemocen, hledá mu pomoc dokonce až u královny.

Most do země Terabithia

PATERSON, Katherine

Příběh dvou dětí zažívajících dobrodružství v zemi Terabithia, kterou si ve své fantazii vysnily a kde spravedlivě vládnou. Dívka Leslie však náhle tragicky umírá. Jess se s její ztrátou těžce, po svém, vyrovnává. Citlivě jsou vykresleny rodinné vztahy a školní prostředí. Kniha vysoké literární i výtvarné úrovně, určená dětem asi od deseti do čtrnácti let.

Stíny strašidel

JUMOTO, Kazumi

Kijama, Jamašita a Kawabe jsou nejen spolužáci, ale i kamarádi. Když Jamašitovi umře babička, začínají přemýšlet o smrti. Pozorují osamělého staříka, o kterém si myslí, že brzy umře. Slíděním okolo domu dědečka nejdříve vystraší a rozlobí, ale časem se všichni seznámí, stanou se z nich přátelé. Po nějakém čase děda opravdu umírá...

Volání netvora

Volání netvora

Conorova maminka umírá na rakovinu a on je na všečen smutek a strach sám. S babičkou si nerozumí, tatínek žije tisíce mil daleko, spolužáci jej šikanují a učitelé kolem něj chodí po špičkách. Už dlouho ho trápí hrůzostrašné noční můry, nyní se mu však ve snech začal zjevovat strom. Děsivý živoucí strom, prastaré pokroucené větve místo rukou, kořeny na místě nohou. Strom, který vypráví příběhy. Conor se nebojí jeho vzhledu, obává se toho, co po něm strom chce. Je potřeba podívat se pravdě do očí a vyslovit nahlas to, co si nikdy nechtěl přiznat.

Děvčátko s kosou

STAVARIČ, Michael

"Tati, co je vlastně smrt? Je to tvoje kosa?" zeptá se jednoho dne pana Smrtky jeho malá dcerka. A on se rozhodne poslat ji do světa, aby se tam naučila všechno podstatné o životě. Ale jak má jít malé děvčátko ve velkém světě vlastní cestou, aniž by přitom ztratilo samo sebe? A co si má počít s tátovou velikánskou kosou? Naštěstí se brzy ukáže, že stačí mít oči dokořán a pořádně se dívat kolem.

Hra na smrt

ALMOND, David

Christopher Watson, 13 let a John Askew, 13 let. Přátelé nebo rivalové na život a na smrt? Den co den se scházejí v doupěti bývalého uhelného dolu a roztáčejí proti sobě nůž. Na koho ukáže jeho čepel, ten pro dnešní den zemře. Poutavý, velmi dobře napsaný příběh je dílem nositele Ceny Hanse Christiana Andersena za rok 2010.

Tlukot mého srdce

WALGERMO, Alf Kjetil

Amanda a Jenny jsou nerozlučné kamarádky. Zanedlouho jim bude čtrnáct a nejraději jezdí na kole nebo nakupují oblečení. Na konci školního roku se u nich ve třídě objeví David a Amanda se do něj bezhlavě zamiluje. Naštěstí to vypadá, že i David se o ni zajímá. Na jednom večírku se už už schyluje k jejich prvnímu polibku, jenže pak se náhle Amanda probouzí v nemocnici a neví, co se s ní stalo. Má na své tělo příliš velké srdce. Pokud se nenajde brzy vhodné srdce pro transplantaci, zemře. Amandin svět se obrací naruby a vše najednou přestává dávat smysl.

...a konec!

MAZETTI, Katarina

Šestnáctiletá Linnea se těžce vyrovnává se smrtí své nejlepší kamarádky.

A smutek utek

Míková, Marka

Osm krátkých příběhů o různých situacích, kdy nás přepadne v životě smutek a také o tom, jak s ním naložit, aby nás příliš netrápil. Určeno zejména dětem od osmi let a jejich rodičům.

Anděl Vicky

WILSON, Jacqueline

Příběh holčičky Jade, která se musí vypořádat ze smrtí své nejlepší kamarádky Vicky.

Anton a Jonatán

GAARDER, Jostein

Anton je plyšový medvídek, který vzpomíná, jak ho kluk Jonatán vozil s sebou na kole a ukazoval mu svět. Pak ale Jonatána srazilo auto a Anton zůstal sám.

Dokud cikády spí

TREIBER, Jutta

Není normální, že matka zemře na rakovinu, když je dětem 14 a 17 let. Není normální, že brzy po této smutné události si otec přivede domů mladou ženu. Není normální, že v tu samou dobu starší sestra odejde studovat do Vídně a mladší tak ztrácí jediného spojence a důvěrníka. Knížka je vhodná pro čtenáře od 12 let.

Je smrt jako duha?

Knox, Jeanette Bresson Ladegaard

Emilce se nelíbí Smrt, která si přichází odvést její babičku. Nikomu z nás se nelíbí, nikdo s ní nechceme jít. A Smrti se zas nelíbí, že když zahlédneme světlo z krásné zahrady, utečeme jí za ním. A ona se s námi tolik natrápila... Knížka dánské spisovatelky klade se srdnatou Emilkou otázky, které si (nejen) děti kladou, a odpovídá na ně něžně i otevřeně zároveň, nenabízí recept, neničí tajemství.

Jediný den

Baltscheit, Martin

Kamarádi divočák s lišákem zažijí vylíhnutí okouzující mušky jepice, která je tak líbezná, že je těžké ji nemilovat. Jenže jako každá jepice má na život jen jeden jediný den. Hodní přátelé jí tu hroznou věc nedokážou říct, a tak jí namluví, že tím, kdo má brzy odejít, je lišák. Líbezná mušce je ihned jasné, co je třeba udělat. V tom případě se do toho jediného dne musí vejít celý život a veškeré jeho štěstí.

Kočí mumie

WILSON, Jacqueline

Verity žije s babičkou, dědou a tatínkem. Maminka umřela, když se Verity narodila. Ani o smrti, ani o mamince se doma nemluví, je to moc smutné a bolestné téma. Jediný, s kým může Verity o mamince mluvit, je její kočička Mabel.

Moje sestra žije na krbové římse

Pitcher, Annabel

Působivý příběh desetiletého kluka Jamieho, který se musí vyrovnat s nelehkou životní situací - život rodiny je v troskách po tragické smrti jedné z jeho sester, Rose. Pro starší děti.

Slon v pokoji

Grollman, Earl A.

Tímto obratem začíná kniha pro dospívající lidi, kterým někdo zemře. Obraz dobře popisuje problém, s nímž se dnešní společnost potýká: umírají naši blízcí, my děláme, že to nevidíme, neumíme se navzájem utěšit, říci si pár milých slov, být spolu. Zůstaneme pak s velkým slonem v pokoji sami a nevíme, co si počít...

Tajemství ostrova za prkennou ohradou

ČECH, Pavel

Před smrtí, která přináší vykoupení, vyplouvají vzpomínky na léta her, kdy přátelství mezi kluky bylo utvrzováno krví. Příběh vypráví o třech kamarádech a neštěstí, které všechny poznamenalo na celý život. Snivé, celostránkové ilustrace nás vtahují do světa temných uliček, zarostlých zahrad, kde se ukrývají tajná místa a dětské sny.

Anděl Vicky

WILSON, Jacqueline

Příběh holčičky Jade, která se musí vypořádat ze smrtí své nejlepší kamarádky Vicky. Pro dívky staršího šk. věku.

Princezna z třešňového království

ZINNEROVÁ, Markéta

Vyprávění o malé holčičce chce dětem přiblížit tajemství smrti a znovuzrození v dalších generacích.

Děj tohoto pohádkového příběhu je velice jednoduchý - malá Pavlínka a pejsek se vydají hledat království, promlouvají s květinami a stromy, setkávají se s babičkou a vidí posléze její pohřeb.

Strážní andělé života a smrti

Špatenková, Naděžda

Komiks přibližuje téma smrti dětem. Může být nástrojem pro dospělé, jak s dětmi na těžké téma otevřít diskuzi a pomoci jim překonat bolestivé období ztráty blízkého člověka.

Dobrodružství Ajky a Grofa v krajine sopiek

Gómez, Iván

Ilustrovaný příběh o ztrátě blízké osoby, naději a přátelství. Malé děvčátko se svým psem prochází krajinou smutku. Určeno mladším dětem.

Jižní louka

LINDGREN, Astrid

Čtyři tklivé fantastické příběhy dětských hrdinů z dávných časů, z dob chudoby. Pro čtenáře od 8 let.

Ledový zámek

VESAAS, Tarjei

Lyrický příběh známého norského romanopisce je věnován přátelství dvou severských dívek s rozdílnými, protikladnými povahovými rysy. Začínající přátelství je tragicky přerušeno smrtí jedné z dívek, která zabloudí ve spleti ledových chodeb.

Polní žínka Evelínka / Jak Evelínka vypravila krtka /

Nepil, František

Vyprávění o polní žínce Evelínce a její známosti s vesnickým mladíkem. Určeno dětem kolem 6 let.